

Rapport

Klacht

Verzoeker klaagt over de wijze waarop Bureau Jeugdzorg Haaglanden/Zuid-Holland, locatie Den Haag Zuid/Rijswijk, heeft gehandeld bij het verlenen van jeugdzorg aan zijn dochter in 2008.

In dit kader klaagt verzoeker er ten eerste over dat een onder de verantwoordelijkheid van het Bureau Jeugdzorg vallende hulpverleningsinstelling zijn dochter op 15 mei 2008 vanwege een time-outmaatregel om 21.30 uur op straat heeft gezet, zonder voor alternatieve opvang te zorgen.

Verzoeker klaagt er verder over dat de gezinsvoogd van het Bureau Jeugdzorg:

op 19 mei 2008 aan hem heeft meegedeeld dat hij zijn verzoek om een andere gezinsvoogd moest indienen bij de rechter;

niet heeft gereageerd op zijn verzoek van 19 mei 2008 om beëindiging van de uithuisplaatsing van zijn dochter;

op 21 en 22 mei 2008 de politie de opdracht heeft gegeven zijn dochter uit zijn woning te halen;

in het ongedateerde aanmeldingsformulier 'verblijf in de gesloten jeugdzorg' heeft verzocht om buitenregionale plaatsing;

pas op 8 juni 2008 aan verzoeker heeft laten meedelen in welke justitiële jeugdinrichting zijn dochter verbleef, en;

na de rechtszitting op 21 mei 2008 voor verzoeker niet meer bereikbaar is geweest.

Voorts klaagt verzoeker erover dat het Bureau Jeugdzorg pas in augustus 2008 een andere gezinsvoogd voor verzoekers kinderen heeft aangewezen. Hierdoor is er meerdere maanden geen gezinsvoogd geweest.

Ook klaagt verzoeker erover dat het Bureau Jeugdzorg:

ondanks dat de rechter in de beschikking van 5 juni 2008 had bepaald dat de behandeling van verzoekers dochter diende te worden opgestart in een gesloten setting, niet heeft zorggedragen voor het plaatsvinden van deze behandeling.

zijn dochter vanuit de justitiële jeugdinrichting niet eerder naar huis heeft laten gaan, ondanks onderzoek van de gedragswetenschappers van deze jeugdinrichting, waaruit kon worden opgemaakt dat zijn dochter helemaal niet gesloten hoefde te worden geplaatst. Dit is verzoeker gebleken tijdens een gesprek met de gedragswetenschappers op 11 augustus 2008.

Ten slotte klaagt verzoeker erover dat de minister voor Jeugd en Gezin er niet voor heeft zorg gedragen dat er voldoende plaats was in de accommodaties voor gesloten jeugdzorg. Hierdoor heeft zijn dochter vanaf 3 juni tot en met 3 september 2008 in een justitiële jeugdinrichting moeten verblijven, waar haar passende behandeling is onthouden.

Beoordeling

Algemeen

1. Verzoeker is gescheiden en heeft drie kinderen. Op 3 januari 2008 werden zijn drie kinderen onder toezicht gesteld van het Bureau Jeugdzorg Haaglanden/Zuid-Holland, locatie Den Haag Zuid/Rijswijk (verder: BJZ). Eén van zijn kinderen, zijn dochter van veertien jaar oud, werd na machtiging van de kinderrechter op diezelfde datum uit huis geplaatst en in een hulpverleningsinstelling ondergebracht.

Op 14 mei 2008 gaf de dochter van verzoeker een begeleider van deze instelling tijdens een conflict een duw. Hiervoor kreeg zij op 15 mei 2008 een time-outmaatregel opgelegd. Dit wil zeggen dat ze voor een bepaalde periode niet in de hulpverleningsinstelling mocht verblijven. Op 16 mei 2008 keerde de dochter van verzoeker even terug naar de hulpverleningsinstelling om haar spullen te halen. Daarna ging zij bij haar vader wonen. Vader meldde dit bij BJZ.

2. Op 19 mei 2008 sprak verzoeker telefonisch met de gezinsvoogd van BJZ over zijn wens om een andere gezinsvoogd toegewezen te krijgen. Ook diende hij die dag bij BJZ een verzoek in tot beëindiging van de uithuisplaatsing van zijn dochter.

3. Op 20 mei 2008 verzocht BJZ de kinderrechter om een spoedmachtiging om de dochter van verzoeker in een accommodatie voor gesloten jeugdzorg te plaatsen. Verzoeker, zijn dochter en haar moeder werden niet op de hoogte gesteld van dit verzoek. De kinderrechter gaf nog diezelfde dag een spoedmachtiging af voor vierentwintig uur. De beoordeling daartoe van de kinderrechter was onder meer als volgt:

"BEOORDELING

Op 16 mei 2008 is de minderjarige weliswaar teruggekeerd naar de groep maar heeft haar spullen gepakt en is vervolgens naar haar vader gegaan alwaar zij tot op heden verblijft. In een gesprek met de sociaal psychiatrisch verpleegkundige (...) heeft zij aangegeven niet terug te willen keren naar de groep en dat zij voornemens is om onder te duiken. Het verzet van de minderjarige wordt gesteund door de vader. Hij wil zelf bepalen waar de minderjarige verblijft en wil niet dat de minderjarige elders geplaatst wordt. De moeder is, blijkens haar bij het verzoek gevoegde brief van 15 april 2008, meer een voorstander van plaatsing in een besloten setting. Bureau Jeugdzorg verwacht niet dat een open instelling noch de ouders op dit moment in staat zijn om het escalerende proces bij de minderjarige

om te buigen. Bureau Jeugdzorg is van oordeel dat het in het belang van de minderjarige is dat zij wordt geplaatst in een accommodatie voor gesloten jeugdzorg.

(...)

De rechtbank is van oordeel dat, op grond van de informatie zoals gebleken uit het verzoekschrift en de daarbij gevoegde bijlagen, het dringend en onverwijld noodzakelijk is de minderjarige uit huis te plaatsen in een accommodatie voor gesloten jeugdzorg wegens ernstige opgroei- of opvoedingsproblemen die haar ontwikkeling naar volwassenheid ernstig belemmeren - of een ernstig vermoeden dat daarvan sprake is - en die maken dat opnemings- en het verblijf noodzakelijk zijn om te voorkomen dat de minderjarige zich aan de zorg die zij nodig heeft zal onttrekken of daaraan door anderen zal worden onttrokken, zonder dat een machtiging in de zin van artikel 29b Wet op de Jeugdzorg kan worden afgewacht.

Gelet op de aard van de problematiek van de minderjarige is het naar het oordeel van de rechtbank niet in het belang van de minderjarige om haar voorafgaande aan het verlenen van de voorlopige machtiging te horen. Immers, de kans is dan groot dat zij zal onderduiken met alle nadelige gevolgen van dien.

(...)

Uit het verzoekschrift blijkt dat de ouders op dit moment niet op één lijn lijken te zitten met Bureau Jeugdzorg waardoor de kinderrechter de kans aanwezig acht dat de minderjarige via hen van onderhavig verzoek op de hoogte zal raken. Om die reden zal de rechtbank hen thans niet horen.

De kinderrechter zal de voorlopige machtiging uithuisplaatsing in een accommodatie voor gesloten jeugdzorg verlenen voor de duur van vierentwintig uur, en zal bepalen dat de belanghebbenden op 21 mei 2008 om 12.00 uur zullen worden gehoord.

Derhalve zal als volgt worden beslist.

BESLISSING

De kinderrechter:

Machtigt de Stichting Bureau Jeugdzorg Haaglanden de minderjarige voorlopig gedurende dag en nacht uit huis te plaatsen in een accommodatie voor gesloten jeugdzorg zoals bedoeld in artikel 29c lid 1 van de Wet op de Jeugdzorg van 20 mei 2008 om 17:00 uur voor de duur van vierentwintig uur, te weten tot 21 mei 2008 17:00 uur zulks ter effectuering van het aangehechte indicatiebesluit d.d. 6 mei 2008;

Houdt de behandeling van het verzoek voor het overige aan tot de terechtzitting van:

21 mei om 12:00 uur"

4. Op 21 mei 2008 kwam de politie bij verzoeker aan de deur met de vraag of zijn dochter thuis was. Zijn dochter werd niet aangetroffen. De politie informeerde verzoeker over de rechtszitting die dag. Verzoeker ging naar die rechtszitting toe. Zijn dochter was niet aanwezig. De kinderrechter hield de zaak aan tot 3 juni 2008, maar gaf BJZ wel de machtiging om de dochter, indien zij werd gevonden, voor veertien dagen gesloten te plaatsen.

5. Op 22 mei 2008 kwam de politie nogmaals bij verzoeker aan de deur om zijn dochter mee te nemen. In het bijzijn van de twee andere kinderen van verzoeker doorzocht de politie de woning, maar trof de dochter niet aan.

6. Vervolgens deed BJZ aangifte tegen verzoeker wegens onttrekking van zijn dochter aan het gezag van BJZ. De politie hield verzoeker op 29 mei 2008 aan en sloot hem in op het politiebureau. Verzoeker werd verhoord over de verblijfplaats van zijn dochter. Verzoeker deelde de politie mee dat hij niet wist waar zijn dochter was. Acht uur later werd hij heengezonden.

7. Op 3 juni 2008 vond opnieuw een zitting bij de kinderrechter plaats om de spoedmachtiging te toetsen. Verzoeker en zijn dochter waren op deze zitting aanwezig. De kinderrechter gaf op 5 juni 2008 een machtiging aan BJZ af om de dochter van verzoeker drie maanden in een accommodatie voor gesloten jeugdzorg te plaatsen. De kinderrechter was daarbij van oordeel dat de dochter behandeling nodig had. Deze behandeling moest volgens de rechter al in gesloten setting worden opgestart.

8. Vervolgens meldde BJZ de dochter van verzoeker aan voor een plaats in een accommodatie voor gesloten jeugdzorg. Dit gebeurde bij de Afdeling Individuele Jeugdzaken van de Dienst Justitiële Inrichtingen van het Ministerie van Justitie. BJZ liet hierbij weten dat zijn voorkeur uitging naar een buitenregionale plaatsing van de dochter, ook als tweede keus. Deze voorkeur werd niet gemotiveerd of nader geconcretiseerd.

9. Op 5 juni 2008 bracht verzoeker zijn dochter naar het politiebureau. Vanuit het politiebureau werd de dochter geplaatst in justitiële jeugdinrichting Het Poortje in Groningen. Dit, omdat op dat moment geen plaats beschikbaar was in een accommodatie voor gesloten jeugdzorg.

10. Bij brief van 9 juni 2008 informeerde BJZ verzoeker dat de gezinsvoogd op 30 mei 2008 was gestopt met haar werkzaamheden. Zo snel mogelijk zou een nieuwe gezinsvoogd aan het gezin van verzoeker worden toegewezen. Voorts nodigde BJZ verzoeker uit voor een gesprek over zijn inmiddels ingediende klacht. Dit gesprek vond plaats op 24 juni 2008. Half juli 2008 had de nieuwe gezinsvoogd een kennismakingsgesprek met verzoeker. Al eerder, op 7 juli 2008, sprak de nieuwe

gezinsvoogd met de dochter van verzoeker in Het Poortje.

11. De dochter van verzoeker verbleef in Het Poortje tot 3 september 2008, waarna zij weer bij haar vader ging wonen.

A. TEN AANZIEN VAN BUREAU JEUGDZORG HAAGLANDEN/ZUID-HOLLAND

Verzoeker klaagt allereerst over de wijze waarop BJZ heeft gehandeld bij het verlenen van jeugdzorg aan zijn dochter in 2008.

I. Met betrekking tot het om 21.30 uur op straat zetten van verzoekers dochter

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt er in dit verband over dat een onder de verantwoordelijkheid van BJZ vallende hulpverleningsinstelling zijn dochter op 15 mei 2008 vanwege een time-outmaatregel om 21.30 uur op straat heeft gezet, zonder voor alternatieve opvang te zorgen. Het heeft verzoeker een onveilig gevoel gegeven dat zijn dochter zomaar op straat werd gezet.

2. Het bestuur van BJZ achtte de klacht niet gegrond. Het bestuur liet allereerst aan de Nationale ombudsman weten dat een hulpverleningsinstelling niet onder verantwoordelijkheid van BJZ valt. Vervolgens deelde het bestuur mee dat de hulpverleningsinstelling de dochter van verzoeker op 15 mei 2008 bij de time-outmaatregel een crisisplaats had aangeboden. Hiervan had de dochter geen gebruik gemaakt. Sinds dat moment verdween ze zowel bij de hulpverleningsinstelling als bij BJZ uit het zicht, aldus het bestuur.

3. Tijdens het onderzoek werden drie medewerkers van BJZ gehoord; twee teamleiders en de nieuwe gezinsvoogd. De gezinsvoogd die tot 30 mei 2008 aan het gezin van verzoeker was toegewezen, was vanwege ziekte niet bij het gesprek aanwezig.

De medewerkers van BJZ verklaarden dat de hulpverleningsinstelling vanwege het gedrag van verzoekers dochter besloot om de dochter een time-outmaatregel te geven. Dit houdt in dat het kind naar een neutrale plek gaat om tot rust te komen. Deze plek wordt door de hulpverleningsinstelling aangeboden. Dit gebeurde ook in dit geval, maar de dochter ging er niet naartoe. Volgens de medewerkers is het een verantwoordelijkheid van de hulpverleningsinstelling om te beslissen hoe het kind naar deze time-outplek gaat. De gezinsvoogd wordt pas ná het geven van de time-out geïnformeerd, aldus de medewerkers.

Beoordeling

4. Allereerst bevestigt de Nationale ombudsman de stelling van BJZ dat de klacht onjuist is geformuleerd. Met de klacht is bedoeld te zeggen dat de onder de verantwoordelijkheid van BJZ vallende dochter door een door BJZ ingeschakelde hulpverleningsinstelling om 21.30 uur op straat is gezet.

5. Het vereiste van professionaliteit houdt in dat ambtenaren met een bijzondere training of opleiding jegens burgers overeenkomstig de standaarden van hun beroepsgroep handelen. Dit vereiste houdt voor BJZ in dat zorgvuldig dient te worden overwogen welke hulpverlening van welke hulpverleningsinstelling moet worden ingezet om de beoogde doelen te behalen. BJZ mag daarbij uitgaan van de deskundigheid van ingeschakelde hulpverleningsinstellingen, tenzij er duidelijke redenen zijn om te twifelen aan die deskundigheid. De eindverantwoordelijkheid voor de hulpverlening ligt echter bij BJZ, bij wie het kind onder toezicht is gesteld.

6. Tijdens het onderzoek is gebleken dat de hulpverleningsinstelling aan de dochter een alternatieve slaappleats heeft geboden, maar dat zij hier op eigen gelegenheid naartoe moest. BJZ stelt dat zowel het aanbod van een alternatief als de wijze waarop een kind hier naartoe gaat, een verantwoordelijkheid is van de hulpverleningsinstelling.

De Nationale ombudsman kan BJZ echter niet volgen in zijn stelling. Hoewel het de hulpverleningsinstelling vrij staat om vanuit haar professionaliteit een eigen beoordelingsruimte te hebben in de wijze waarop een kind dient te worden behandeld, blijft de eindverantwoordelijkheid voor de zorg van het kind bij de instelling bij wie het kind onder toezicht is gesteld. Eén van die eindverantwoordelijkheden is de veiligheid van het kind. Deze veiligheid is niet gewaarborgd indien het uit een instelling wordt weggestuurd, zonder dat het naar een alternatieve opvang wordt begeleid of zonder dat de ouders worden geïnformeerd, zodat deze zelf de begeleiding eventueel op zich kunnen nemen.

Het is dan ook niet begrijpelijk dat BJZ zich niet vóór de uitvoering van een time-outmaatregel laat inlichten om te kunnen beoordelen of de zorg voldoende door de hulpverleningsinstelling is gewaarborgd. De Nationale ombudsman is in deze zaak dan ook van mening dat BJZ geen zorg heeft gedragen voor de veiligheid van verzoekers dochter, ook al was er een alternatieve slaappleats aangeboden. Het BJZ heeft daarom gehandeld in strijd met het vereiste van professionaliteit.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

7. Het voorgaande geeft de Nationale ombudsman aanleiding tot het doen van de aanbeveling ten aanzien van de communicatie tussen BJZ en hulpverleningsinstellingen in gevallen waarin een kind van een hulpverleningsinstelling wordt geweerd.

II. Met betrekking tot de reacties op het verzoek om een andere gezinsvoogd en het verzoek om beëindiging van de uithuisplaatsing

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt er verder over dat de gezinsvoogd op 19 mei 2008 aan hem heeft meegedeeld dat hij zijn verzoek om een andere gezinsvoogd moest indienen bij de rechter. In zijn brief aan de klachtencommissie van BJZ van 22 mei 2008 klaagde hij erover dat de gezinsvoogd in de ochtend tegen hem zou hebben gezegd dat hij een brief aan haar teamleiding moest verzenden en dat dit voldoende was. Die middag zou de gezinsvoogd echter hebben gebeld met de mededeling dat een en ander alleen via de rechter kon. In zijn reactie van 30 november 2009 aan de Nationale ombudsman liet verzoeker weten dat de gezinsvoogd juist in de ochtend tegen hem had gezegd dat hij bij de kantonrechter moest zijn. Na elders informatie te hebben ingewonnen en na een telefoongesprek waarin hij de gezinsvoogd met haar informatie confronteerde, stuurde verzoeker uiteindelijk zijn verzoek op naar BJZ.

Voorts klaagt verzoeker erover dat BJZ niet heeft gereageerd op zijn verzoek van diezelfde datum om de uithuisplaatsing van zijn dochter te beëindigen. Als BJZ met hem op normale wijze had gecommuniceerd en zijn verzoek gewoon had beantwoord, had de toekomst er voor zijn dochter heel anders uitgezien, aldus verzoeker.

2. Het bestuur van BJZ achtte de klachten niet gegrond. Het bestuur deelde mee dat uit de stukken en de overdracht niet was gebleken dat de gezinsvoogd aan verzoeker had aangegeven dat hij een verzoek om een andere gezinsvoogd bij de rechter moest indienen. Bij alle medewerkers van BJZ was overigens welbekend dat de rechter niet is belast met het toewijzen of vervangen van een gezinsvoogd. Dat is een uitvoeringsbeslissing van BJZ, aldus het bestuur.

Verder deelde het bestuur mee dat BJZ het verzoek van verzoeker tot beëindiging van de uithuisplaatsing conform artikel 1:263 van het Burgerlijk Wetboek binnen twee weken had moeten beantwoorden (zie Achtergrond, onder 1.). Dit was in dit geval niet gebeurd. Achterliggende gedachte bij dit wetsartikel is volgens het bestuur echter dat de cliënt tegen de beslissing van BJZ in beroep kan gaan bij de kinderrechter en zo de uithuisplaatsing opnieuw kan laten toetsen. In deze situatie werd het verzoek van verzoeker tot beëindiging van de uithuisplaatsing echter ingehaald door het verzoek van BJZ aan de rechter om een spoedmachtiging gesloten plaatsing te verkrijgen. Dit verzoek werd door de rechtbank bekrachtigd bij beschikking van 5 juni 2008. In die procedure kon verzoeker zijn mening naar voren brengen.

Bij een dergelijke procedure van spoeduisplaatsing licht BJZ de ouders nadrukkelijk niet van tevoren in. Wel dient deze procedure snel te verlopen en dienen belanghebbenden (ouders) snel na de actie te worden ingelicht. In deze situatie was dit niet gebeurd. Dit betreurde het bestuur dan ook. Het bestuur wilde echter wel benadrukken dat de betrokken medewerkers van BJZ inhoudelijk weloverwogen te werk waren gegaan en dat hun werkwijze door de rechtbank was bekrachtigd.

3. De medewerkers van BJZ verklaarden dat zij het zich niet konden voorstellen dat de betrokken gezinsvoogd zou hebben gezegd dat verzoeker bij de rechter moest zijn. De gezinsvoogd was volledig op de hoogte van de procedures en wist dat je een verzoek tot een andere gezinsvoogd niet moest indienen bij de rechter. Dit verzoek moest bij BJZ worden ingediend. Voorts verklaarden zij dat iemand normaal gesproken binnen twee weken schriftelijk antwoord krijgt op een verzoek tot beëindiging van de uithuisplaatsing. Dat dit nu niet was gebeurd, kwam omdat BJZ inmiddels een spoedprocedure voor een machtiging tot gesloten plaatsing in werking had gezet. Deze werd door de rechter afgegeven. Hiermee kreeg verzoeker indirect ook antwoord. Het verzoek van verzoeker werd door de rechter dus overruled, aldus de medewerkers.

Beoordeling

4. Ten aanzien van de mededeling dat verzoeker zijn verzoek om een andere gezinsvoogd moest indienen bij de rechter het volgende.

Hoewel verzoeker zeer volhardend is in zijn stelling dat de gezinsvoogd zou hebben gezegd dat hij zijn verzoek om een andere gezinsvoogd bij de rechter moest indienen, is hij in zijn verhaal niet geheel consistent. Nu de gezinsvoogd op dit punt niet kon worden gehoord en er verder geen andere getuigen waren, heeft de Nationale ombudsman over deze gedraging niet voldoende duidelijkheid gekregen. Hij onthoudt zich daarom van een oordeel op dit punt.

5. Ten aanzien van het niet-reageren op het verzoek om beëindiging van de uithuisplaatsing het volgende.

Het beginsel van fair play houdt voor overheidsinstanties in dat zij burgers de mogelijkheid geven hun procedurele kansen te benutten. Dit beginsel is onder meer vastgelegd in artikel 1:263 van het Burgerlijk Wetboek, waarin is voorgeschreven dat BJZ een verzoek van een belanghebbende om beëindiging van de uithuisplaatsing binnen twee weken beantwoordt. Indien de belanghebbende het niet eens is met de beslissing van BJZ, kan deze hiertegen in beroep bij de kinderrechter.

6. BJZ heeft niet binnen twee weken op het verzoek van verzoeker gereageerd. Ook heeft BJZ verzoeker geen informatie gegeven waarom dit niet is gebeurd. Dit is niet conform de hierop van toepassing zijnde wetgeving. Dat na ongeveer twee weken een verzoek tot gesloten plaatsing aan de kinderrechter is voorgelegd, doet hieraan niet af, omdat de wetgeving geen uitzonderingen toestaat. Bovendien had de zitting bij de kinderrechter betrekking op een andere procedure, namelijk gesloten plaatsing, en was verzoeker hier in eerste instantie niet over ingelicht. Door te verzuimen het verzoek om beëindiging van de uithuisplaatsing te beantwoorden, is dan ook gehandeld in strijd met het beginsel van fair play. De Nationale ombudsman merkt wel op dat hiermee niet is gezegd dat bij een reactie op dit verzoek de toekomst er voor verzoekers dochter heel anders zou hebben uitgezien.

De onderzochte gedraging is op dit punt niet behoorlijk.

III. Met betrekking tot het geven van de opdracht aan de politie om de dochter uit verzoekers woning te halen

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt er ook over dat de gezinsvoogd van BJZ op 21 en 22 mei 2008 de politie de opdracht heeft gegeven zijn dochter uit zijn woning te halen.

Verzoeker stelde hierbij het volgende.

Op 21 mei 2008 om 7.00 uur stond de politie voor zijn deur met de vraag waar zijn dochter was. De politie deelde mee dat er die dag om 12.00 uur een rechtszitting was. Verzoeker informeerde vervolgens de moeder van zijn dochter hierover en verifieerde de rechtszitting bij BJZ. Verzoeker probeerde hierop telefonisch de gezinsvoogd te bereiken, maar deze belde niet terug. Vervolgens ging hij naar de rechtszitting. Zijn dochter en haar moeder waren niet aanwezig. De kinderrechtster hield de zaak aan tot 3 juni 2008, maar gaf wel een machtiging gesloten plaatsing af voor twee weken, voor het geval de dochter mocht worden gevonden. Toen zijn dochter van deze maatregel hoorde, dook zij onder op een geheim adres.

Op 22 mei 2008 stond de politie nogmaals voor de deur. In het bijzijn van zijn andere kinderen doorzocht de politie zijn woning, wat verzoeker niet nodig vond en zeer belastend voor zijn andere kinderen.

2. Het bestuur van BJZ achtte de klacht niet gegrond. Het bestuur deelde mee dat BJZ bij de uithuisplaatsing van de dochter van verzoeker de inschatting had gemaakt dat zij mogelijk zou weglopen of fysiek verweer tegen de gezinsvoogd zou voeren. BJZ heeft op grond van artikel 812 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering de bevoegdheid om politieassistentie in te schakelen bij uithuisplaatsingen, waarbij risico bestaat op mogelijk gebruik van geweld/agressie (zie Achtergrond, onder 2.). Omdat er sprake was van een geldende machtiging voor de uithuisplaatsing, werd het inschakelen van de politie conform wettelijke eisen uitgevoerd, aldus het bestuur.

3. De medewerkers van BJZ verklaarden dat BJZ bijstand aan de politie had gevraagd, omdat de dochter al een aantal keren fysiek geweld had gebruikt, zoals in de hulpverleningsinstelling. Voorts was ook verzoeker mogelijk dreigend. Ter onderbouwing hiervan stuurde BJZ contactjournalen toe waaruit bleek dat de gezinsvoogd zich bedreigd voelde door verzoeker.

4. Verzoeker deelde hierop mee dat er geen enkele reden was om aan te nemen dat zijn dochter fysiek geweld zou gebruiken. Dit had volgens hem eerder te maken met de

zorgelijke psychische labiele en emotionele toestand van de gezinsvoogd destijds.

Beoordeling

5. Het evenredigheidsvereiste houdt in dat overheidsinstanties voor het bereiken van een doel een middel aanwenden dat voor de betrokkenen niet onnodig bezwarend is en dat in evenredige verhouding staat tot dat doel. Artikel 812 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering bepaalt dat BJZ zo nodig met behulp van de sterke arm een kind aan hem kan doen afgeven, die ingevolge een beschikking tijdelijk of blijvend aan hem is toevertrouwd. Het evenredigheidsvereiste brengt met zich mee dat deze inzet van de sterke arm, ofwel de politie, voldoet aan vereisten van subsidiariteit en proportionaliteit.

6. De kinderrechter heeft op 3 juni 2008 besloten dat de dochter van verzoeker met spoed gesloten diende te worden geplaatst. Op grond van deze beslissing had BJZ het recht om verzoekers dochter thuis op te halen. Dit is een gegeven waar ook de Nationale ombudsman vanuit dient te gaan. De wijze waarop uitvoering is gegeven aan het besluit van de rechter kan de Nationale ombudsman wel beoordelen. Hij is van oordeel dat de inzet van politie voor het ophalen van een kind een zwaar middel is. Tijdens het onderzoek is hem echter gebleken dat het achteraf niet mogelijk is om vast te stellen of verzoeker en/of zijn dochter zich zodanig dreigend naar begeleiders of de gezinsvoogd hadden gedragen, dat de inzet van de politie daadwerkelijk nodig was. Wél stelt de ombudsman vast dat de politie bij het bezoek niet in het gezelschap was van de gezinsvoogd.

Door de aanwezigheid van de gezinsvoogd, als vertegenwoordiger van de instelling die de uithuisplaatsing heeft aangevraagd, zou het bezoek minder bezwarend zijn geweest. Zeker in het geval de dochter thuis was geweest. De gezinsvoogd had dan namelijk een uitleg kunnen geven over de reden van het bezoek en pas bij het niet-meewerken van verzoeker of de dochter, daadwerkelijk de assistentie van de politie kunnen invoeren. Nu de gezinsvoogd noch enige andere medewerker van BJZ bij het bezoek aanwezig was, is de inzet van de politie onnodig bezwarend geweest. Hiermee is gehandeld in strijd met het evenredigheidsvereiste.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

IV. Met betrekking tot het verzoek om buitenregionale plaatsing

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt er verder over dat de gezinsvoogd van BJZ in het ongedateerde aanmeldingsformulier 'verblijf in de gesloten jeugdzorg' heeft verzocht om buitenregionale plaatsing. Verzoeker deelde hierbij mee dat de gezinsvoogd hem ooit had bedreigd om zijn dochter zo ver mogelijk bij hem vandaan te plaatsen. Dat zijn dochter in Groningen is geplaatst, heeft verzoeker dan ook ervaren als een wraakactie van de gezinsvoogd.

2. Het bestuur van BJZ ging niet nader in op deze klacht.

De medewerkers van BJZ verklaarden tijdens het onderzoek dat zij niet wisten waarom een verzoek om buitenregionale plaatsing was gedaan. Wel wisten zij nog dat zij van mening waren dat de Otto Gerhard Heldring Stichting te Zetten voor de problematiek van de dochter het beste zou zijn. Zij hadden dit nog uitgebreid met de GZ-psycholoog besproken. De nieuwe gezinsvoogd had al snel met Zetten gebeld om haar daar op de wachtlijst te laten plaatsen. Op het moment dat de officiële aanvraag dan via DJI bij Zetten zou binnenkomen, zou zij al hoger op de wachtlijst staan. Maar op 5 juni 2008 was er in ieder geval nog geen plaats in Zetten. Daarom was de dochter tijdelijk in justitiële jeugdinrichting Het Poortje geplaatst, aldus de medewerkers.

Op de vraag of het hun intentie was om de dochter met een buitenregionale plaatsing zo ver mogelijk van haar vader vandaan te plaatsen, antwoordden zij dat dit zeker niet hun gedachtegang was geweest. Zij waren van mening dat kinderen, indien mogelijk, zo dicht mogelijk bij hun ouders dienden te worden geplaatst.

Beoordeling

3. Ook hier wordt getoetst aan het vereiste van professionaliteit. Dit vereiste houdt voor Bureaus Jeugdzorg onder meer in dat zorgvuldig dient te worden overwogen in welke hulpverleningsinstelling het kind het beste kan worden geplaatst.

4. Tijdens het onderzoek heeft BJZ niet kunnen verklaren waarom ervoor was gekozen om twee keer 'buitenregionaal' in te vullen op het aanmeldingsformulier. Ook kon niet worden verklaard waarom er geen concrete accommodatie op het formulier werd genoemd, zoals bijvoorbeeld de Otto Gerhard Heldring Stichting te Zetten. Dit is niet zorgvuldig. Zoals de medewerkers al hadden aangegeven, dienen kinderen in beginsel zo dicht mogelijk bij hun ouders te worden geplaatst. Maar de kans is echter groot dat door het verzoek van BJZ juist een plaats helemaal in Groningen is aangewezen. Bovendien wordt nog opgemerkt dat deze onzorgvuldige wijze van registratie de door verzoeker gevoelde ervaring van een wraakactie in de hand heeft gewerkt. Er is gehandeld in strijd met het vereiste van professionaliteit.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

V. Met betrekking tot het te laat meedelen in welke inrichting de dochter verbleef

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt er voorts over dat de gezinsvoogd van BJZ pas op 8 juni 2008 aan verzoeker heeft laten meedelen in welke justitiële jeugdinrichting zijn dochter verbleef.

Op 5 juni 2008 had hij geen contact gehad met welke gezinsvoogd dan ook met de mededeling dat zijn dochter naar Het Poortje was gebracht. Hij had op 5 en 6 juni 2008 geen telefoon ontvangen van BJZ, aldus verzoeker.

2. Het bestuur van BJZ achtte de klacht niet gegrond. Op 5 juni 2008 had een gezinsvoogd aan verzoeker verteld dat de dochter naar Het Poortje was gebracht. Daarbij citeerde het bestuur in zijn brief een passage uit het contactjournaal, waarin was opgenomen dat medewerker R. van BJZ verzoeker op 5 juni 2008 het adres van Het Poortje had doorgegeven. Verzoeker was blij dat er werd gebeld. Hij had een klacht ingediend en hoopte dat deze snel in behandeling zou worden genomen, aldus de passage uit het contactjournaal.

Ook de medewerkers van BJZ deelden mee dat uit de contactjournaals was gebleken dat het basisteam verzoeker op 5 juni 2008 had ingelicht over de verblijfplaats. Zij snaptten dan ook niet waarom verzoeker zei dat dit niet was gebeurd.

3. In de contactjournaals waarnaar BJZ verwijst staat het volgende:

"

datum contact

05-6-2008

medewerker

B.

wijze contact

vader (telefoon)

tijdstip contact

00:00 uur

duur contact

0 minuten

contact met

geen opgave

Vader belt. Hij is door de Rechtbank gebeld dat X (verzoekers dochter; No) voor drie maanden gesloten wordt geplaatst. Hij gaat X zelf naar het politiebureau brengen. Vader is

niet blij.

datum contact

05-6-2008

medewerker

R.

wijze contact

vader (telefoon)

tijdstip contact

00:00 uur

duur contact

0 minuten

contact met

geen opgave

Vader het adres van het Poortje doorgegeven. Blij dat we bellen. Hij heeft een klacht ingediend en hoopt dat deze snel in behandeling zal worden genomen."

Beoordeling

4. Het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking houdt in dat overheidsinstanties burgers met het oog op de behartiging van hun belangen actief en desgevraagd van adequate informatie voorzien. Dit vereiste houdt onder meer in dat een Bureau Jeugdzorg na een uithuisplaatsing van een kind aan de ouders laat weten waar hun kind verblijft, tenzij dit het belang van het kind op dat moment zou kunnen schaden.

5. Hoewel verzoeker ontkent dat BJZ hem op 5 juni 2008 heeft geïnformeerd over de verblijfplaats van zijn dochter, acht de Nationale ombudsman het, gezien de inhoud van het contactjournaal van 5 juni 2008, toch aannemelijk dat dit wel is gebeurd. Echter, niet omdat BJZ verzoeker belde, maar omdat hijzelf naar BJZ belde naar aanleiding van een telefoontje van de rechtbank. Dat is niet te kenmerken als actieve informatieverstrekking.

De onderzochte gedraging is hiermee niet behoorlijk.

VI. Met betrekking tot het niet bereikbaar zijn van de gezinsvoogd en het pas in augustus 2008 aanwijzen van een nieuwe gezinsvoogd

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt er ook over dat de gezinsvoogd van BJZ na de rechtszitting op 21 mei 2008 voor verzoeker niet meer bereikbaar was en dat BJZ pas in augustus 2008 een andere gezinsvoogd voor verzoekers kinderen heeft aangewezen. Hierdoor is er meerdere maanden geen gezinsvoogd geweest. Verzoeker stelt hierbij dat hij meerdere keren naar BJZ heeft gebeld met het verzoek om de gezinsvoogd te spreken. Dit is niet gelukt. Ook belde de gezinsvoogd hem niet terug, aldus verzoeker.

2. Het bestuur van BJZ achtte de klachten niet gegrond. Het bestuur deelde mee dat verzoeker in de periode mei 2008 meerdere keren contact had met BJZ. Zowel met de gezinsvoogd, een collega gezinsvoogd als met de teamleider. Vanwege een interne wijziging ten aanzien van de werkzaamheden van de gezinsvoogd op 30 mei 2008 werd er snel een nieuwe gezinsvoogd aangesteld. Omdat de betrokken gezinsvoogd van BJZ vermoedde dat zowel vader als moeder zelf hun dochter aan het toezicht van BJZ onttrok, zocht BJZ in deze periode (mei 2008) geen actief contact met hen. En tijdens de zitting op 3 juni 2008 had de gezinsvoogd zich bedreigd gevoeld door de opstelling van verzoeker, aldus BJZ.

Uit een door BJZ toegestuurd contactjournaal is gebleken dat verzoeker op 5 juni 2008 had gebeld om door te geven dat hij zijn dochter naar het politiebureau zou brengen. Verzoeker werd verder per brief van 9 juni 2008 geïnformeerd over de wijziging van de gezinsvoogd van zijn dochter. Daarnaast werd verzoeker uitgenodigd voor een klachtgesprek op 24 juni 2008 met twee teamleiders van BJZ. Verder gaf het bestuur aan dat de communicatie direct na de poging tot uithuisplaatsing op 21 mei 2008 niet vlekkeloos was verlopen. BJZ had in ieder geval over het schriftelijk overleggen van het verzoek cq. de beschikking ten aanzien van de spoedmachtiging beter moeten communiceren.

Tot slot deelde het bestuur mee dat van het uitblijven van een gezinsvoogd geen sprake was. Het basisteam van de voormalige gezinsvoogd had de behandeling van de zaak een aantal weken overgenomen. De contactjournalen ondersteunden deze stelling. Verzoeker was hierover op 9 juni 2008 schriftelijk geïnformeerd. Half juli 2008 maakte de nieuwe gezinsvoogd kennis met verzoeker en vanaf 7 juli 2008 had zij reeds contact gelegd met verzoekers dochter, aldus het bestuur.

3. De medewerkers van BJZ deelden mee dat er na de spoedmachtiging geen actief contact was met verzoeker. Dit was mede, omdat het vermoeden bestond dat verzoeker wist waar zijn dochter verbleef en dit niet aan hen wilde vertellen. Het was hen echter niet bekend dat verzoeker actief contact met BJZ had gezocht. Anders had de gezinsvoogd of het basisteam hem teruggebeld.

De medewerkers deelden verder mee dat de nieuwe gezinsvoogd op 16 juli 2008 een kennismakingsgesprek met verzoeker had gehad. De kinderen waren niet bij dat gesprek aanwezig, omdat zij op dat moment op vakantie waren. Op 7 juli 2008 had de nieuwe gezinsvoogd al contact gehad met zijn dochter. In de periode tussen 30 mei en 16 juli 2008 lag het dossier bij het basisteam, dat de zaken waarnam. Dit gebeurde ook toen de nieuwe gezinsvoogd de tweede helft van juli 2008 twee weken op vakantie ging, aldus de medewerkers.

4. In de brief van 9 juni 2008 van BJZ aan verzoeker staat onder andere het volgende:

"Tot slot kan ik u vertellen dat er vanwege interne wijziging een nieuwe gezinsvoogd wordt aangesteld."

Beoordeling

5. Ook hier wordt getoetst aan het vereiste van professionaliteit. Dit vereiste impliceert dat van de gezinsvoogd een actieve en betrokken werkhouding wordt verlangd. In dit kader dient een gezinsvoogd contact te onderhouden met het kind maar ook met de ouders van het kind dat onder toezicht is gesteld. Het is van belang dat ouders worden betrokken bij de beslissingen die de gezinsvoogd in het belang van het kind neemt en voor zover mogelijk, daarin worden meegenomen. Om dat te kunnen bereiken moeten gezinsvoogden enerzijds goed bereikbaar zijn voor vragen van ouders en anderzijds ook zelf actief zijn in het contact opnemen met hen. Voorts dient bij vervanging van een gezinsvoogd zorg te worden gedragen voor een spoedige overdracht, zodat de continuïteit in de zorg voor het kind en in het contact met de ouders worden gewaarborgd.

6. Verzoeker stelt dat er ook ná 21 mei 2008 geen 'constructief contact' is geweest tussen hem en BJZ. Uit de stukken maakt de Nationale ombudsman op dat verzoeker op 5 juni 2008 met BJZ heeft gebeld en heeft aangegeven dat hij zijn dochter naar het politiebureau zou brengen. Vervolgens vond er op 24 juni 2008 een klachtgesprek plaats. Dit zijn de contactmomenten geweest tot aan het kennismakingsgesprek met de nieuwe gezinsvoogd half juli 2008. Of verzoeker in die periode heeft geprobeerd om contact op te nemen met BJZ is niet duidelijk geworden. BJZ zegt in die periode niet zelf contact te hebben opgenomen met verzoeker maar hem wel, in het geval hij contact zou hebben opgenomen, te woord zou hebben gestaan. Dit vindt de Nationale ombudsman niet voldoende. Duidelijk was immers dat de uithuisplaatsing van de dochter van verzoeker tegen zijn wens was. Verzoeker voelde zich bij het nemen van die beslissing als ouder genegeerd en miskend. Dit bracht gevoelens van frustratie, boosheid en onmacht met zich mee. Op het moment dat de dochter dus daadwerkelijk gesloten was geplaatst, had van de gezinsvoogd mogen worden verwacht dat zij contact opnam met verzoeker om met hem de ontstane situatie en zijn rol daarin als ouder te bespreken. Op die manier had zij kunnen laten merken dat er oog was voor de positie waarin verzoeker zich op dat moment bevond. Dat verzoeker in zijn eerdere contacten misschien dreigend is geweest en zich niet meewerkend heeft

opgesteld, mag aan het onderhouden van contact (dus ook op eigen initiatief) niet in de weg staan. Van een professionele organisatie als BJZ mag immers worden verwacht dat het leert met dit soort situaties om te gaan alsook kijkt naar de eigen rol daarin en op zoek gaat naar mogelijkheden om de communicatie te verbeteren. Dat BJZ dit niet heeft gedaan, heeft bij verzoeker tot de gedachte geleid dat men hem 'in zijn sop gaar liet koken'. Ook is niet gebleken dat BJZ verzoeker erover heeft ingelicht dat het basisteam de behandeling van de zaak enkele weken had overgenomen. Dit is in ieder geval niet in de brief van 9 juni 2008 vermeld. In deze brief stond ook geen informatie over de wijziging van de gezinsvoogd anders dan dat er een nieuwe gezinsvoogd zou worden aangesteld. Doordat verzoeker al die tijd niet heeft geweten waar hij terecht kon, is de aanwijzing van een nieuwe gezinsvoogd half juli 2008 te laat geweest. Hiermee heeft BJZ gehandeld in strijd met het vereiste van professionaliteit.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

VII. Met betrekking tot het niet-zorgdragen voor behandeling en het niet eerder naar huis laten gaan van de dochter

Bevindingen

1. Verder klaagt verzoeker erover dat BJZ, ondanks dat de rechter in de beschikking van 5 juni 2008 had bepaald dat de behandeling van verzoekers dochter diende te worden opgestart in een gesloten setting, er niet voor heeft gezorgd dat deze behandeling plaatsvond.

Verzoeker klaagt er op dit punt ook over dat BJZ zijn dochter vanuit de justitiële jeugdinrichting niet eerder naar huis heeft laten gaan. Dit, ondanks onderzoek van de gedragswetenschappers van deze jeugdinrichting, waaruit kon worden opgemaakt dat zijn dochter helemaal niet gesloten hoefde te worden geplaatst. Dit is verzoeker gebleken tijdens een gesprek met de gedragswetenschappers op 11 augustus 2008.

2. Het bestuur van BJZ achtte de klachten niet gegrond. Het bestuur deelde mee dat BJZ de dochter van verzoeker had aangemeld voor gesloten behandeling, maar weinig invloed had op het aanbod van behandelplekken en de wachtlijsten die hiervoor bestonden. BJZ had sinds de inwerkingtreding van de wijziging van de Wet op de Jeugdzorg, die gesloten jeugdzorg mogelijk maakt, samen met de Dienst Justitiële Inrichtingen van het Ministerie van Justitie de gezamenlijke verantwoordelijkheid. Ondanks de gezamenlijke inspanningen van BJZ met de afdeling gesloten plaatsingen van de Dienst Justitiële Inrichtingen was het niet gelukt om binnen drie maanden een geschikte gesloten behandelplek voor de dochter te vinden.

Het bestuur deelde verder mee dat de gezinsvoogd, naar aanleiding van het verloop van het verblijf van verzoekers dochter in Het Poortje, op 8 augustus 2008 overleg had gevoerd

met de gedragswetenschapper. Het Poortje gaf aan dat als de dochter verdere behandeling in de open hulpverleningsinstelling zou volgen, dit een mogelijke optie was. Verzoekers dochter had een aantal trainingen in Het Poortje gevolgd, en had aangegeven door de gesloten plaatsing gemotiveerd te zijn voor een open behandelsetting. De voorwaarden voor deze overgang naar behandeling in een open setting werden per brief van 1 september 2008 aan verzoeker toegestuurd. Hierna werd zij op 3 september 2008 weer thuis geplaatst, aldus het bestuur.

3. De medewerkers van BJZ deelden mee dat op 8 augustus 2008 in overleg met Het Poortje was besloten dat verzoekers dochter niet meer in een gesloten setting thuis hoorde. De gedragswetenschappers van Het Poortje vonden dat zij in die periode was veranderd en ambulante hulp zou aankunnen. Zij hoorde niet in een gesloten jeugdzorg. Intussen was in de thuissituatie ook veel veranderd. Bij vader waren de omstandigheden zodanig aangepast, dat hij zijn dochter kon opvangen.

Het had na de behandelbespreking van 8 augustus nog tot 3 september 2008 geduurd voordat de dochter daadwerkelijk naar huis mocht, omdat na de beslissing nog van alles moest worden geregeld. Daarbij moest worden gedacht aan afspraken met alle partijen, om goede randvoorwaarden te creëren voor terugkeer naar huis. De medewerkers moesten onder meer nog gesprekken met moeder voeren omdat ook zij erachter moest staan. Dit had lang geduurd. Voorts moest de dochter worden aangemeld bij een hulpverleningsinstelling en hierover moesten ook afspraken worden gemaakt. Toen alles was geregeld, was er nog anderhalve week over tot aan de afloop van de machtiging gesloten plaatsing op 3 september 2008. Dat was een te korte termijn om een voortijdse opheffing van de uithuisplaatsing te laten toetsen door de Raad voor de Kinderbescherming. Voordat dit zou zijn getoetst, zou de termijn van de uithuisplaatsing al zijn afgelopen. De dochter van verzoeker kon dan zonder enige toetsing naar huis gaan, aldus de medewerkers.

Beoordeling

4. Ten aanzien van het niet-zorgdragen voor de behandeling het volgende.

Het vereiste van rechtszekerheid houdt onder meer in dat overheidsinstanties gevolg geven aan rechterlijke uitspraken. Indien de rechter bij afgifte van een machtiging tot plaatsing in een accommodatie voor gesloten jeugdzorg heeft aangegeven dat de behandeling van het kind in deze gesloten setting dient te worden gestart, moet een Bureau Jeugdzorg hieraan gevolg geven door er bij de accommodatie op aan te dringen dat zo spoedig mogelijk passende behandeling wordt gestart.

5. De kinderrechter was van oordeel dat de dochter van verzoeker diende te worden ingesloten in een accommodatie voor gesloten jeugdzorg. In deze gesloten setting diende haar behandeling te worden opgestart. Maar door een tekort aan plaatsen in de

accommodaties voor gesloten jeugdzorg is de dochter, in afwachting van een juiste plaatsing, in een justitiële jeugdinrichting geplaatst. Hier is geen behandeling van start gegaan. Dit is echter niet te wijten aan BJZ, maar aan de minister voor Jeugd & Gezin, die niet voor voldoende plaats heeft zorggedragen (zie hierna, onder B.). BJZ heeft in dit geval dan ook niet gehandeld in strijd met het vereiste van rechtszekerheid. Verzoekers dochter zat immers nog niet op de juiste plaats om de behandeling te laten aanvangen. Overigens bleek al bij de eerste behandelbespreking in Het Poortje dat de dochter naar een open instelling mocht gaan, waardoor het niet meer zinvol was om binnen de justitiële jeugdinrichting nog te trachten een behandeling op te starten.

De onderzochte gedraging is in zoverre behoorlijk.

6. Ten aanzien van het niet eerder naar huis gaan het volgende.

Het vereiste van voortvarendheid houdt in dat overheidsinstanties slagvaardig en met voldoende snelheid optreden. Dit vereiste brengt met zich mee dat een medewerker van die overheidsinstantie in overeenstemming met de professionele standaarden van zijn of haar taak een goede invulling geeft aan voortvarendheid in het bereiken van resultaten.

Als blijkt dat het kind zich aan de noodzakelijke zorg onttrekt of daaraan wordt onttrokken, kan het in een accommodatie voor gesloten jeugdzorg worden geplaatst (zie Achtergrond, onder 3.). Deze plaatsing moet worden gezien als een uiterst zwaar middel. Indien blijkt dat deze plaatsing niet meer noodzakelijk is, dient BJZ zich tot het uiterste in te spannen om deze zo snel mogelijk te laten beëindigen.

7. Tijdens het onderzoek is komen vast te staan dat op 8 augustus 2008 was besloten dat gesloten plaatsing niet meer noodzakelijk was voor de dochter van verzoeker. Zij zou op voorwaarde van ambulante hulpverlening weer naar huis kunnen terugkeren. Gezien deze voorwaarde is het dan ook begrijpelijk dat BJZ de dochter na 8 augustus 2008 niet direct heeft laten gaan, maar eerst afspraken met vader en moeder heeft gemaakt en de dochter heeft aangemeld bij de ambulante hulpverlening. Nadat dit alles was geregeld, was de machtiging gesloten plaatsing nog anderhalve week geldig. BJZ heeft er toen voor gekozen om de dochter deze periode te laten uitzitten, omdat een eerdere opheffing van de plaatsing moest worden getoetst door de Raad voor de Kinderbescherming. En volgens BJZ zou dit ook ongeveer anderhalve week duren, waardoor dit geen tijdswinst had opgeleverd.

De Nationale ombudsman kan BJZ hierin echter niet volgen. Hij had van BJZ verwacht dat het had getracht om het proces sneller te laten verlopen. Insluiting van een kind is namelijk een uiterst zwaar middel, dat zo snel mogelijk moet worden beëindigd als het niet meer noodzakelijk is. BJZ had daarom ook kunnen proberen om de opheffing telefonisch aan de Raad voor de Kinderbescherming voor te leggen, waardoor de toetsing eerder had kunnen plaatsvinden. Door dit niet te doen en de dochter nog anderhalve week in een justitiële

jeugdinstelling te laten verblijven, heeft BIZ niet slagvaardig en niet met voldoende snelheid opgetreden. Hiermee is gehandeld in strijd met het vereiste van voortvarendheid.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

B. TEN AANZIEN VAN DE MINISTER VOOR JEUGD EN GEZIN

Bevindingen

1. Ten slotte klaagt verzoeker erover dat de minister voor Jeugd en Gezin er niet voor heeft zorggedragen dat er voldoende plaats was in de accommodaties voor gesloten jeugdzorg. Hierdoor heeft zijn dochter van 3 juni tot en met 3 september 2008 in een justitiële jeugdinstelling moeten verblijven, waar haar passende behandeling is onthouden.

2. De minister voor Jeugd en Gezin achtte de klacht niet gegrond. Hij deelde hierbij mee dat de gesloten jeugdzorg zich op dat moment in een overgangsfase bevond. In het overgangsrecht was bepaald dat jeugdigen met een machtiging gesloten jeugdzorg nog tot 1 januari 2010 in een justitiële jeugdinstelling konden worden geplaatst. Deze bepaling was opgenomen, omdat de capaciteit voor gesloten jeugdzorg gefaseerd beschikbaar kwam.

Naar aanleiding van de Motie Voordewind had hij onderzocht of een versnelling van de opbouw van de capaciteit mogelijk was. Daarop had hij de Kamer geïnformeerd dat hij had gekeken wat kon worden gedaan om sneller capaciteit in de gesloten jeugdzorg beschikbaar te krijgen. Hij had destijds samen met de minister van Justitie besloten om één justitiële jeugdinstelling een jaar eerder over te hevelen naar Jeugd en Gezin. Andere versnellingen in de opbouw waren op dat moment niet mogelijk.

Verder deelde de minister mee dat de opbouw van de capaciteit voor gesloten jeugdzorg onverminderd voort ging. De ramingen die het Wetenschappelijk onderzoek- en documentatiecentrum in september 2008 had gepubliceerd over de benodigde capaciteit voor gesloten jeugdzorg lieten een grotere groei zien dan aanvankelijk voorzien. De minister was zich ervan bewust dat het model van het Wetenschappelijk onderzoek- en documentatiecentrum was gebaseerd op plekken voor civielrechtelijk geplaatste jeugdigen in een justitiële jeugdinstelling. Dit aantal was niet één op één gelijk aan plekken voor gesloten jeugdzorg. Dit had te maken met het feit dat het streven bij de gesloten jeugdzorg was om zo kort mogelijk in een gesloten setting te behandelen. Maar gesloten jeugdzorg was een nieuwe vorm van zorg die nog volop in ontwikkeling was. De instellingen die gesloten jeugdzorg aanbieden waren nog druk bezig met de (door)ontwikkeling van het zorgaanbod zowel qua inhoud als qua duur. De minister had daarom besloten om meer plekken te realiseren dan in eerste instantie was gepland. In totaal zou de capaciteit uitkomen op ongeveer 1460 plekken gesloten jeugdzorg per 1 januari 2010, aldus de minister.

Beoordeling

3. Het is een vereiste van behoorlijk overheidsoptreden dat grondrechten en internationale verdragen ten aanzien van de rechten van de mens worden gerespecteerd.

Artikel 20 van het Internationaal verdrag inzake de rechten van het kind bepaalt dat, indien een kind het verblijf in zijn gezin moet missen, de verdragsstaat een andere vorm van zorg voor het kind waarborgt. Voor deze zorg kan het kind worden geplaatst in een geschikte inrichting voor kinderopvang, zolang op passende wijze wordt rekening gehouden met onder meer de wenselijkheid van continuïteit in de opvoeding van het kind (zie Achtergrond, onder 4.).

4. Eind 2007 heeft de overheid besloten om gesloten jeugdzorg mogelijk te maken buiten de justitiële jeugdinrichtingen, in accommodaties die daartoe op basis van de Wet op de Jeugdzorg zijn aangewezen (accommodaties voor gesloten jeugdzorg). Hiertoe werd besloten, omdat de justitiële jeugdinrichtingen voor kinderen die civielrechtelijk werden geplaatst, niet meer als geschikte inrichtingen voor kinderopvang werden gezien. Door middel van een overgangsbepaling kreeg de minister voor Jeugd en Gezin tot 1 januari 2010 de tijd om de dus onjuiste plaatsingen van civielrechtelijke jongeren in justitiële jeugdinrichtingen te beëindigen door te voldoen aan voldoende plaatsen in de accommodaties voor gesloten jeugdzorg.

Hoewel de Nationale ombudsman beseft dat bij wet is voorzien dat de minister weliswaar tot aan 2010 de tijd had om voldoende plaatsen in accommodaties voor gesloten jeugdzorg te creëren, staat dit op gespannen voet met de rechten van de mens, waaronder het Verdrag inzake de rechten van het kind, dat stelt dat het verdragsland zorg draagt voor geschikte inrichtingen voor kinderopvang. Door in 2008 geen plaats in een accommodatie voor gesloten jeugdzorg aan verzoekers dochter te kunnen aanbieden, heeft de minister voor Jeugd en Gezin gehandeld in strijd met het vereiste van behoorlijk

overheidsoptreden dat grondrechten en internationale verdragen ten aanzien van de rechten van de mens worden gerespecteerd.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

Slotbeschouwing

Het gaat verzoeker voornamelijk om de wijze waarop de gezinsvoogd van BJZ hem heeft bejegend. Verzoeker is van mening dat hij bij de besluitvorming van BJZ omtrent de wijze waarop zijn dochter zou moeten worden behandeld volledig is gepasseerd. Zonder hem te raadplegen heeft BJZ overhaast besloten om zijn dochter gesloten te plaatsen. Dit had volgens hem niet hoeven plaatsvinden als BJZ de situatie met hem had besproken.

De kinderrechter heeft besloten dat de dochter van verzoeker met spoed gesloten diende te worden geplaatst en dat zowel de dochter als de ouders hierover niet hoefden te worden gehoord. Dit is een gegeven waar ook de Nationale ombudsman vanuit dient te gaan. Maar vooral na deze spoedmachtiging is BJZ op meerdere punten tekort geschoten in de informatieverstrekking naar verzoeker toe. De Nationale ombudsman heeft daarbij sterk de indruk gekregen dat de regie bij BJZ ontbrak en daardoor niet goed is doordacht op welke wijze de ouders moesten worden betrokken bij de gesloten plaatsing. Dit is niet juist geweest en heeft het vertrouwen bij verzoeker in BJZ ernstig geschaad.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van Bureau Haaglanden/Zuid-Holland, locatie Den Haag Zuid/Rijswijk, is gegrond ten aanzien van:

- het om 21.30 uur op straat zetten van verzoekers dochter, het verzoek om buitenregionale plaatsing van haar, het niet bereikbaar zijn van de gezinsvoogd en het pas half augustus 2008 aanwijzen van een nieuwe gezinsvoogd, wegens schending van het vereiste van professionaliteit;
- het te laat meedelen in welke inrichting de dochter verbleef, wegens schending van het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking;
- het niet-reageren op het verzoek om beëindiging van de uithuisplaatsing, wegens schending van het beginsel van fair play;
- het geven van de opdracht aan de politie om de dochter uit de woning te halen, wegens schending van het evenredigheidsvereiste, en;
- het niet eerder naar huis laten gaan van de dochter, wegens schending van het vereiste van voortvarendheid.

en niet gegrond ten aanzien van het niet-zorgdragen voor behandeling voor de dochter.

Ten aanzien van de reactie op het verzoek om een andere gezinsvoogd onthoudt de Nationale ombudsman zich van een oordeel.

De klacht over de onderzochte gedraging van de minister voor Jeugd en Gezin is gegrond, wegens schending van behoorlijk overheidsoptreden dat grondrechten en internationale verdragen ten aanzien van de rechten van de mens worden gerespecteerd.

Aanbeveling

De Nationale ombudsman geeft BJZ in overweging om met de hulpverleningsinstellingen in overleg te treden over de wijze waarop de time-outmaatregel wordt uitgevoerd en er in het vervolg voor zorg te dragen dat bij een dergelijke maatregel BJZ en, indien mogelijk, de ouders zo snel mogelijk worden geïnformeerd. De veiligheid van het kind dient hiermee te worden gewaarborgd.

Onderzoek

Op 23 december 2008 ontving de Nationale ombudsman mondeling van de heer M. te Den Haag een klacht over een gedraging van Bureau Jeugdzorg Haaglanden/Zuid-Holland, locatie Den Haag Zuid/Rijswijk en een klacht over een gedraging van de minister voor Jeugd en Gezin.

Naar de gedraging over het Bureau Jeugdzorg, die wordt aangemerkt als een gedraging van Stichting Bureau Jeugdzorg Haaglanden/Zuid-Holland, en naar de gedraging van de minister voor Jeugd en Gezin, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd het bestuur van de stichting en de minister verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

Tijdens het onderzoek kregen het bestuur van de stichting, de minister en verzoeker de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren.

Tevens werden drie medewerkers van Bureau Jeugdzorg Haaglanden gehoord.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. De minister, het bestuur van de stichting en verzoeker deelden mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

Het bestuur van de stichting, de minister voor Jeugd en Gezin en verzoeker deelden mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

1. mondelinge informatie van verzoeker op 23 december 2008;
2. schriftelijke informatie van verzoeker, ontvangen op 27 december 2008;

3. standpunt van het bestuur van BJZ van 9 juni 2009;
4. standpunt van de minister voor Jeugd en Gezin van 22 juni 2009;
5. reactie van verzoeker van 29 juni 2009;
6. verklaring van drie medewerkers van BJZ van 1 september 2009;
7. reactie van verzoeker van 30 november 2009.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

1. Artikel 263, eerste boek, van het Burgerlijk Wetboek

"1. Een uithuisplaatsing kan worden beëindigd door de stichting, bedoeld in artikel 1, onder f, van de Wet op de jeugdzorg. De stichting, bedoeld in artikel 1, onder f, van de Wet op de jeugdzorg, doet hiervan zo spoedig mogelijk en onder overlegging van een verslag van het verloop van de uithuisplaatsing mededeling aan de raad voor de kindbescherming.

2. De met het gezag belaste ouder, een ander die de minderjarige als behorende tot zijn gezin verzorgt en opvoedt en de minderjarige van twaalf jaren of ouder kunnen wegens gewijzigde omstandigheden de stichting, bedoeld in artikel 1, onder f, van de Wet op de jeugdzorg verzoeken:

a. de uithuisplaatsing te beëindigen;

b. de duur ervan te bekorten;

c. af te zien van een krachtens de machtiging toegestane wijziging van de verblijfplaats van de minderjarige. Onder wijziging van de verblijfplaats wordt mede verstaan de plaatsing van de minderjarige bij de ouder die het gezag heeft.

3. De stichting, bedoeld in artikel 1, onder f, van de Wet op de jeugdzorg geeft een schriftelijke beslissing binnen twee weken na ontvangst van het verzoek.

(...)"

2. Artikel 812 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering

"1. Iedere beschikking betreffende de gezagsuitoefening over minderjarigen, de beschikkingen ingevolge de artikelen 253s, 261, 326 en 336a van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek daaronder begrepen, geeft degene aan wie deze minderjarigen ingevolge de beschikking tijdelijk of blijvend worden toevertrouwd, van rechtswege het recht tot het aan hem doen afgeven van deze minderjarigen, zonodig met behulp van de sterke arm.

2. Een beschikking als bedoeld in artikel 253a, eerste en tweede lid, of artikel 377a, tweede lid, van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek kan slechts met de sterke arm ten uitvoer worden gelegd voor zover dit bij die beschikking is bepaald."

3. Artikel 29b, derde lid, van de Wet op de Jeugdzorg

"Een machtiging kan bovendien slechts worden verleend indien naar het oordeel van de kinderrechter de jeugdige ernstige opgroei- of opvoedingsproblemen heeft die zijn ontwikkeling naar volwassenheid ernstig belemmeren en die maken dat de opnemings- en het verblijf noodzakelijk zijn om te voorkomen dat de jeugdige zich aan de zorg die hij nodig heeft zal onttrekken of daaraan door anderen zal worden onttrokken."

4. Artikel 20 van het Verdrag inzake de rechten van het kind; New York, 20 november 1989

"1. Een kind dat tijdelijk of blijvend het verblijf in het gezin waartoe het behoort, moet missen, of dat men in zijn of haar belang niet kan toestaan in het gezin te blijven, heeft het recht op bijzondere bescherming en bijstand van staatswege.

2. De Staten die partij zijn, waarborgen, in overeenstemming met hun nationale recht, een andere vorm van zorg voor dat kind.

3. Deze zorg kan, onder andere, plaatsing in een pleeggezin omvatten, kafalah volgens het Islamitische recht, adoptie, of, indien noodzakelijk, plaatsing in geschikte instellingen voor kinderzorg. Bij het overwegen van oplossingen wordt op passende wijze rekening gehouden met de wenselijkheid van continuïteit in de opvoeding van het kind en met de etnische, godsdienstige en culturele achtergrond van het kind en met zijn of haar achtergrond wat betreft de taal."